

Інна ЦИМБАЛ,
вчителька початкових класів ліцею №1 Шепетівської міської ради,
голова спільноти класних керівників, учитель-методист

Проектна технологія як дієвий засіб виховання учнів початкової школи

Основним документом щодо патріотичного виховання залишається «Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України та заходи щодо її реалізації до 2025 року». Саме вона визначає мету та завдання національно-патріотичного виховання, формує модель громадянина як освіченого українця, всебічно розвинутого, здатного критично мислити. Якими будуть сучасні учні, якими компетентностями та цінностями володітимуть, як знайдуть себе у дорослому житті залежить від того, наскільки якісно буде реалізована стратегічна мета НУШ, провідником якої є умотивований вчитель.

Нинішнє покоління учнів – це перше повністю «цифрове покоління» або «покоління Z». Саме з таким поколінням ось уже більше десяти років працюють учителі початкових класів, убаचाючи своє головне завдання в реалізації нових підходів до організації та здійснення

освітнього і виховного процесу, задекларованих в Концепції НУШ та Державному стандарті початкової освіти, а саме: новий зміст, дитиноцентризм, компетентнісний, особистісно зорієнтований, діяльнісний, інтегративний підходи. Одним із засобів реалізації зазначених змін є проектна технологія, що забезпечує високу результативність діяльності та створює умови для вироблення у молодших школярів навичок ХХІ століття. Звідси актуальність цієї технології, над реалізацією якої я працюю з 2005 року. Науково-методичні засади проектної технології залишаються сталими: типи проектів, етапи наукового дослідження, алгоритми роботи вчителя і учнів. З метою розв'язання проблеми оптимізації процесу проектування у початковій школі мною була сформована таблиця для практичного використання в освітній діяльності.

Типи проєктів				
За метою та результатом діяльності	За змістом	За тривалістю	За місцем у дидактичному процесі	За кількістю учасників
Дослідницькі творчі художні інформаційні практичні змішані	монопредметні	міні-пректи (1 урок) короткодіючі (2-3 уроки)	Поточні	Особистісні (індивідуальні) парні групові
	міжпредметні (інтегровані)	середньої тривалості (чверть, місяць)	Підсумкові	
	надпредметні	довготривалі (семестр..)	Тематичні, випереджаючі	
Ігрові (за потребою)				

У виховній роботі технологія набуває нової якості. Що ж змінилось? Основною новацією є структурування змісту початкової освіти на засадах інтегративного підходу: інтеграція навчального матеріалу з різних навчальних предметів здійснюється навколо певного об'єкту, явища, проблеми міжпредметного характеру, створення творчого продукту тощо. Проектна технологія максимально сприятлива для зазначеної інтеграції, а також для інтеграції навколо соціокультурної теми під час тематичних днів/тижнів. Зокрема, з учнями 1 класу виконуємо такі проекти за тематикою навчальних тижнів: «Успіх – це вміння не здаватися», «Здоров'я – найкраще багатство», «Азбука ввічливості», «Чарівна формула уважності», «Скоро, скоро Миколай завітає в рідний край», «Новий рік планетою крокує».

В умовах академічної свободи вчителя, задекларованої

Законом України «Про освіту», розкриваються нові можливості для застосування проектної технології з виховною метою при плануванні діяльності з таких предметів, як: «Я досліджую світ», «Дизайн і технології», «Мистецтво». А використання цеглинок LEGO, комп'ютерних технологій і технологій STEAM-освіти надають нового інструментарію для досягнення поставленої мети та формування наскрізних умінь, соціальних, громадянських та предметних компетентностей. Прикладами застосування цеглинок LEGO у проектній технології є наступні теми: «Чарівна квітка», «Школа майбутнього», «Фантастична істота».

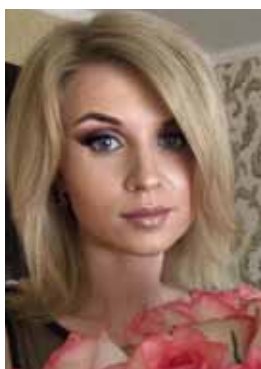
Виходячи з того, що основою методу проектів переважно є проблемне навчання, зосереджую зусилля на застосуванні таких методів, як: проблемно-розвивальні, проблемно-пошукові, дослідницькі, евристичні, а також таких прийомів, як аналіз, синтез, порівняння тощо. У проектній

діяльності використовують інтерактивні методики: «Паркан ідей», «Кубування», «Шість капелюхів», сторітелінг, квести, оформлення лепбуків тощо. Формують також у молодших школярів уміння працювати з проектами дослідницького характеру відповідно до шести етапів наукового дослідження: підготовка дослідження, постановка проблеми; дослідження та пошук шляхів розв'язання проблеми; узагальнення результатів; експертиза та апробація версій, застосування результатів дослідження; підбиття підсумків; програмування нових досліджень. При плануванні та проведенні дослідницької діяльності під час реалізації проектів «Подорож краплинки», «Мій всесвіт», «Майбутнє нашої планети», «Ми – часодії» застосовують комп'ютерні технології, а саме: на підготовчому етапі формують групу для класу в соцмережі, розміщуючи там поетапні завдання, що спонукає учнів до обговорення шляхів їх виконання, використовуючи сучасні технічні засоби: наприклад, підготовка відеозвіту проведених досліджень.

Доцільним є використання проектної технології як при плануванні та проведенні традиційних заходів, так і при організації діяльності колективу. Прикладами застосування проектної технології у виховній роботі є проведення акцій «Прапор за донат», «Привітай солдата», «Посилки добра». Традиційні ярмарки, благодійні виступи, виготовлення окопних свічок, плетіння маскувальних сіток об'єднують всю шкільну родину: і вчителів, і дітей, і батьків

Технологія педагогічної діяльності зі створення кожного проекту містить науково-обґрунтовані етапи: стратегічне прогнозування; моделювання; планування; визначення ефективності, які у практичній діяльності співвідносять з такими етапами розробки і реалізації учнівських проектів, як: підготовчий; організаційний; діяльнісний; узагальнюючо-підсумковий; оцінювання результатів діяльності, що забезпечує функціонування цілісної системи дидактичних засобів і змісту, форм, методів, прийомів та адаптує виховний процес до структурних та організаційних вимог навчального проектування.

Застосування проектної технології у початковій школі забезпечує якість виховного процесу щодо всебічного розвитку учнів, розвитку креативного мислення, формування наскрізних умінь, соціальних, громадянських, ключових, предметних компетентностей та життєвих цінностей. Водночас у молодших школярів формується мотивація до процесу учіння; підвищується рівень ініціативності, навичок співпраці в команді, комунікабельності; формуються навички отримання і використання інформації, також формуються вміння бачити проблеми, приймати рішення, планувати діяльність; забезпечується розвиток механізмів самоорганізації, саморегуляції, самореалізації в практичному житті. Отже, технологія проектів є засобом розвитку в учнів початкової школи навичок XXI століття та дієвим інструментом виховної роботи.

Наталія ЯГОЛЬНИК,
*вчителька зарубіжної літератури Голозубинецького ліцею
Дунаєвецької міської ради*

Інтеграція предметів: акцент на мультимедійні засоби

Сучасна освіта орієнтована на формування ключових компетентностей, які забезпечують всебічний розвиток особистості, дозволяючи учням не лише адаптуватися в умовах сучасного суспільства, але й активно впливати на його трансформацію. У фокусі освітнього процесу перебувають такі компетентності, як комунікативна, культурна, соціальна, інформаційно-цифрова та вміння вчитися протягом життя. В умовах глобалізації, зростання ролі міжкультурного діалогу та швидкого розвитку цифрових технологій перед школою постає завдання: виховання особистості, здатної критично мислити, креативно вирішувати завдання, ефективно комунікувати та застосовувати знання в різних життєвих ситуаціях.

Одним із ефективних способів досягнення цих цілей є інтеграція різних навчальних предметів, зокрема зарубіжної літератури та української мови, що дозволяє учням глибше розуміти взаємозв'язок між мовою, літературою та культурою. [3] Така інтеграція сприяє розвитку широкого кола навичок: здатності аналізувати

та порівнювати культурні явища, формулювати власні судження, розвивати мовну компетентність та розширювати світогляд. Це поєднання не лише розширює горизонти знань, але й навчає учнів використовувати їх для розв'язання конкретних проблем, що сприяє формуванню критичного та креативного мислення. Інтеграція української мови та літератури з іншими культурами вчить учнів аналізувати культурні коди та літературні образи, розвиває вміння аргументовано висловлювати власну думку та брати участь у дискусіях.

Важливою складовою інтегрованого підходу є використання сучасних мультимедійних технологій, які підвищують зацікавленість учнів та роблять навчання більш динамічним і гнучким. [4] Завдяки інтерактивним платформам (Kahoot, Padlet, Quizlet Live та інші) учні мають змогу вивчати матеріал у формі гри, що підсилює їхню мотивацію та сприяє кращому запам'ятовуванню. Використання мультимедійних засобів не лише активізує увагу, але й розвиває інформаційно-цифрові навички.